

LIETUVOS VYRIAUSIASIS ADMINISTRACINIS TEISMAS

NUTARTIS LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2020 m. sausio 29 d.
Vilnius

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Ričardo Piličiausko (kolegijos pirmininkas), Ramutės Ruškytės ir Arūno Sutkevičiaus (pranešėjas), teismo posėdyje apeliacine rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo administracinę bylą pagal pareiškėjų ...<234 asmenų>... grupės skundą atsakovams Lietuvos Respublikos Vyriausybei, Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai ir valstybės įmonei „Valstybinių miškų urėdija“ dėl sprendimų panaikinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus.

Teisėjų kolegija

n u s t a t ė:

I.

Pareiškėjai 2018 m. gruodžio 3 d. kreipėsi į apylinkės teismą su grupės ieškiniu, prašydami uždrausti atsakovui Lietuvos valstybei, atstovaujamai Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – ir Vyriausybei), Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos (toliau – ir Aplinkos ministerija) ir VĮ „Valstybinių miškų urėdija“, atlikti veiksmus – „Natura 2000“ teritorijose valstybiniuose miškuose vykdyti pagrindinius (plynuosius ir atrankinius) miško kirtimus.

Specialioji teisėjų kolegija bylos rūšinio teisingumo bendrosios kompetencijos ar administraciniam teismui klausimams (toliau – ir Specialioji kolegija) spręsti 2019 m. vasario 13 d. nutartimi pripažino, kad ginčas teisingas administraciniam teismui, ir persiuntė bylą Vilniaus apygardos administraciniam teismui.

Vilniaus apygardos administracinis teismas 2019 m. vasario 19 d. nutartimi nustatė terminą pareiškėjams iki 2019 m. kovo 5 d. pašalinti nustatytus skundo trūkumus, t. y. pateikti Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo (toliau – ir ABTĮ) 24 ir 25 straipsnių reikalavimus atitinkantį skundą, be kita ko, nurodyti konkrečius viešojo administravimo subjekto(ų) galbūt neteisėtus veiksmus (aktus) ir kt., pateikti skundžiamus aktus.

Pareiškėjai 2019 m. kovo 6 d. pateikė grupės skundą, prašydami: 1) panaikinti Aplinkos ministerijos 2018 m. lapkričio 12 d. raštu Nr. (12-6)-D8(E)-1185 (toliau – ir 2018 m. lapkričio 12 d. raštas) ir 2018 m. gruodžio 7 d. raštu Nr. (12-6)-D8-5758 (toliau – ir 2018 m. gruodžio 7 d. raštas) priimtą sprendimą, kuriuo atsisakoma patenkinti grupės pareiškėjų vardu 2018 m. spalio 18 d.

pretenzijoje-pranešime pateiktą prašymą kreiptis į institucijas, atsakingas už saugomų teritorijų apsaugos ir tvarkymo organizavimą, ir nustatyti „Natura 2000“ teritorijose ir joms artimoje aplinkoje vykdomų ir planuojamų vykdyti miškų kirtimo ūkinių veiklų poveikio „Natura 2000“ teritorijoms reikšmingumą; 2) panaikinti Aplinkos ministerijos 2018 m. lapkričio 12 d. raštu ir 2018 m. gruodžio 7 d. raštu priimtą administracinį sprendimą, kuriuo nurodoma, kad miško kirtimams, kai neketinama keisti žemės naudojimo, nors jis ir yra Europos ekologinio tinko „Natura 2000“ teritorijoje, reikšmingumo nustatymas ir poveikio aplinkai vertinimas neprivalomas ir nėra teisinio pagrindo ūkinės veiklos subjektams nurodyti kreiptis į institucijas, atsakingas už saugomų teritorijų apsaugos ir tvarkymo organizavimą dėl planuojamos ūkinės veiklos reikšmingumo nustatymo; 3) įpareigoti VĮ „Valstybinių miškų urėdija“ kreiptis į direkcijas, kurių administruojamose teritorijose yra įsteigtos „Natura 2000“ teritorijos arba kurioms tokios teritorijos priskirtos vertinimui Valstybės saugomų teritorijų tarnybos įsakymu, dėl Lietuvos Respublikoje esančiose „Natura 2000“ teritorijose – pagal sąrašus, patvirtintus aplinkos ministro 2009 m. balandžio 22 d. įsakymu Nr. D1-210, 2014 m. kovo 14 d. įsakymu Nr. D1-281 ir 2018 m. balandžio 19 d. įsakymu Nr. D1-317 – vykdomų ir planuojamų vykdyti pagrindinių miško kirtimų ūkinių veiklų valstybiniuose miškuose poveikio „Natura 2000“ teritorijoms reikšmingumo nustatymo; 4) įpareigoti Vyriausybę, Aplinkos ministeriją ir VĮ „Valstybinių miškų urėdija“ nutraukti neteisėtus veiksmus – sustabdyti valstybinių miškų pagrindinius miško kirtimus Lietuvos Respublikoje esančiose „Natura 2000“ teritorijose – pagal sąrašus, patvirtintus aplinkos ministro 2009 m. balandžio 22 d. įsakymu Nr. D1-210, 2014 m. kovo 14 d. įsakymu Nr. D1-281 ir 2018 m. balandžio 19 d. įsakymu Nr. D1-317 – iki tol, kol bus gautos atitinkamų teritorijų ūkinių veiklų reikšmingumo „Natura 2000“ teritorijoms išvados.

Pareiškėjai 2019 m. kovo 7 d. pateikė prašymą dėl galbūt praleisto termino Aplinkos ministerijos 2018 m. lapkričio 12 d. ir 2018 m. gruodžio 7 d. raštams apskųsti atnaujinimo, kuriame termino praleidimo priežastis siejo su proceso teisės specifika, bendrosios kompetencijos teismui pateiktą grupės ieškinį performuluojant į administracinių bylų teisenos taisyklės atitinkantį grupės skundą.

Vilniaus apygardos administracinis teismas 2019 m. kovo 12 d. nutartimi atsisakė priimti pareiškėjų skundą.

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas 2019 m. birželio 26 d. nutartimi iš dalies tenkino pareiškėjų atskirąjį skundą, t. y. panaikino Vilniaus apygardos administracinio teismo 2019 m. kovo 12 d. nutartį ir perdavė skundo priėmimo klausimą pirmosios instancijos teismui nagrinėti iš naujo.

Vilniaus apygardos administracinis teismas 2019 m. liepos 11 d. nustatė terminą pareiškėjams iki 2019 m. liepos 25 d. pašalinti skundo trūkumus, t. y. pateikti grupės skundą, kuriame būtų aiškiai nurodytas skundo pagrindas ir dalykas, pateikti skundžiamis sprendimai, nurodyti atsakovai.

Pareiškėjai 2019 m. liepos 24 d. pateikė prašymą dėl išplėstinės teisėjų kolegijos sudarymo, 2019 m. liepos 11 d. teismo nutarties išaiškinimo ir termino trūkumams pašalinti pratęsimo.

Vilniaus apygardos administracinis teismas 2019 m. liepos 26 d. nutartimi nutarė pareiškėjų skundą laikyti nepaduotu.

Pareiškėjai padavė atskirąjį skundą, kuriuo prašė panaikinti Vilniaus apygardos administracinio teismo 2019 m. liepos 26 d. nutartį ir klausimą išspręsti iš esmės – grupės skundą priimti, taip pat prašė kreiptis į Lietuvos Respublikos Konstitucinį Teismą bei sudaryti išplėstinę teisėjų kolegiją grupės skundo priėmimo klausimui spręsti.

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas 2019 m. spalio 16 d. nutartimi pareiškėjų atskirąjį skundą tenkino iš dalies – Vilniaus apygardos administracinio teismo 2019 m. liepos 26 d. nutarties dalį, kuria atsisakyta priimti pareiškėjų grupės skundo reikalavimus panaikinti Aplinkos

ministerijos 2018 m. lapkričio 12 d. raštu ir 2018 m. gruodžio 7 d. raštu priimtą sprendimą, kuriuo atsisakoma patenkinti grupės pareiškėjų vardu 2018 m. spalio 18 d. pretenzijoje-pranešime pateiktą prašymą kreiptis į institucijas, atsakingas už saugomų teritorijų apsaugos ir tvarkymo organizavimą, ir nustatyti „Natura 2000“ teritorijose ir joms artimoje aplinkoje vykdomų ir planuojamų vykdyti miškų kirtimo ūkinių veiklų poveikio „Natura 2000“ teritorijoms reikšmingumą; taip pat sprendimą, kuriuo nurodoma, kad miško kirtimams, kai neketinama keisti žemės naudojimo, nors jis ir yra Europos ekologinio tinko „Natura 2000“ teritorijoje, reikšmingumo nustatymas ir poveikio aplinkai vertinimas neprivalomas ir nėra teisinio pagrindo ūkinės veiklos subjektams nurodyti kreiptis į institucijas, atsakingas už saugomų teritorijų apsaugos ir tvarkymo organizavimą dėl planuojamos ūkinės veiklos reikšmingumo nustatymo, panaikino ir šios skundo dalies priėmimo klausimą perdavė pirmosios instancijos teismui spręsti iš naujo; likusią Vilniaus apygardos administracinio teismo 2019 m. liepos 26 d. nutarties dalį paliko nepakeistą.

Vilniaus apygardos administracinis teismas 2019 m. lapkričio 5 d. nutartimi nustatė pareiškėjų grupei terminą iki 2019 m. lapkričio 18 d. pašalinti skundo trūkumus: pateikti įrodymus, patvirtinančius Aplinkos ministerijos 2018 m. lapkričio 12 d. rašto ir 2018 m. gruodžio 7 d. rašto įteikimo (gavimo) datą.

Pareiškėjai, šalindami skundo trūkumus, 2019 m. lapkričio 6 d. pateikė įrodymus apie skundžiamų aktų įteikimo datą, o 2019 m. lapkričio 20 d. – pakartotinį prašymą atnaujinti skundo padavimo teismui terminą.

Vilniaus apygardos administracinis teismas 2019 m. lapkričio 20 d. nutartimi atsisakė priimti pareiškėjų skundą dėl reikalavimų panaikinti Aplinkos ministerijos 2018 m. lapkričio 12 d. raštu ir 2018 m. gruodžio 7 d. raštu priimtą sprendimą, kuriuo atsisakoma patenkinti grupės pareiškėjų vardu 2018 m. spalio 18 d. pretenzijoje-pranešime pateiktą prašymą kreiptis į institucijas, atsakingas už saugomų teritorijų apsaugos ir tvarkymo organizavimą, ir nustatyti „Natura 2000“ teritorijose ir joms artimoje aplinkoje vykdomų ir planuojamų vykdyti miškų kirtimo ūkinių veiklų poveikio „Natura 2000“ teritorijoms reikšmingumą; taip pat sprendimą, kuriuo nurodoma, kad miško kirtimams, kai neketinama keisti žemės naudojimo, nors jis ir yra Europos ekologinio tinko „Natura 2000“ teritorijoje, reikšmingumo nustatymas ir poveikio aplinkai vertinimas neprivalomas ir nėra teisinio pagrindo ūkinės veiklos subjektams nurodyti kreiptis į institucijas, atsakingas už saugomų teritorijų apsaugos ir tvarkymo organizavimą dėl planuojamos ūkinės veiklos reikšmingumo nustatymo.

Teismas nustatė, kad pareiškėjų grupė ginčijamą Aplinkos ministerijos 2018 m. lapkričio 12 d. raštą gavo 2018 m. lapkričio 13 d. (tai patvirtina elektroninis laiškas, kuriuo minėtas dokumentas gautas), o 2018 m. gruodžio 7 d. raštą – 2018 m. gruodžio 10 d. paštu (tai patvirtina pašto antspaudas ant voko, kuriuo minėtas dokumentas gautas). Atsižvelgęs į tai, teismas darė išvadą, kad skundas dėl Aplinkos ministerijos 2018 m. lapkričio 12 d. rašto administraciniam teismui galėjo būti paduotas iki 2018 m. gruodžio 12 d. imtinai, o skundas dėl Aplinkos ministerijos 2018 m. gruodžio 7 d. rašto – iki 2019 m. sausio 7 d. imtinai. Pareiškėjų grupė į teismą su skundu, kuriame buvo reiškiami reikalavimai dėl nurodytų aktų panaikinimo, kreipėsi 2019 m. kovo 7 d., t. y. praleidę skundo padavimo teismui terminą.

Teismas konstatavo, kad byloje nenustatyta jokių objektyvių, nuo pareiškėjų grupės valios nepriklaususių aplinkybių, dėl kurių kreipimosi į administracinį teismą terminas buvo praleistas. Pareiškėjų grupės nurodyta aplinkybė, kad jie kilusį ginčą mėgino spręsti civiline teisine tvarka kreipdamiesi į bendrosios kompetencijos teismą su prevenciniu ieškiniu, teismo vertinimu, yra pačių pareiškėjų pasirinktas savo ar viešojo intereso gynimo būdas ir ši aplinkybė nesudaro pagrindo laikyti ją svarbia priežastimi, dėl kurios turėtų būti atnaujintas kreipimosi į administracinį teismą terminas. Nei kreipimesi į bendrosios kompetencijos teismą su prevenciniu ieškiniu, nei po jo, gavę Aplinkos ministerijos 2018 m. gruodžio 7 d. raštą, pareiškėjai jokių reikalavimų dėl

Aplinkos ministerijos aktų nereiškė ir jokių abejonių dėl šių aktų teisėtumo prevenciniame ieškinyje neišsakė. Reikalavimai ginčijamus Aplinkos ministerijos aktus buvo suformuluoti tik 2019 m. kovo 6 d. patikslintame skunde, teismui išaiškinus tokią teisę.

Atsižvelgęs į tai, kas išdėstyta, teismas darė išvadą, kad pareiškėjų grupei nebuvo jokių kliūčių su skundu dėl Aplinkos ministerijos 2018 m. lapkričio 12 d. rašto ir 2018 m. gruodžio 7 d. rašto laiku kreiptis į teismą, t. y. veikti operatyviai, laikantis rūpestingumo ir atidumo imperatyvų, todėl tenkinti pareiškėjų grupės prašymą ir atnaujinti skundo dėl Aplinkos ministerijos 2018 m. lapkričio 12 d. rašto ir 2018 m. gruodžio 7 d. rašto panaikinimo padavimo teismui terminą nėra pagrindo.

Teismas, neatnaujinęs skundo padavimo teismui termino, skundą dėl reikalavimų panaikinti Aplinkos ministerijos 2018 m. lapkričio 12 d. raštu ir 2018 m. gruodžio 7 d. raštu priimtą sprendimą, kuriuo atsisakoma patenkinti grupės pareiškėjų vardu 2018 m. spalio 18 d. pretenzijoje-pranešime pateiktą prašymą kreiptis į institucijas, atsakingas už saugomų teritorijų apsaugos ir tvarkymo organizavimą, ir nustatyti „Natura 2000“ teritorijose ir joms artimoje aplinkoje vykdomų ir planuojamų vykdyti miškų kirtimo ūkinių veiklų poveikio „Natura 2000“ teritorijoms reikšmingumą; taip pat sprendimą, kuriuo nurodoma, kad miško kirtimams, kai neketinama keisti žemės naudojimo, nors jis ir yra Europos ekologinio tinko „Natura 2000“ teritorijoje, reikšmingumo nustatymas ir poveikio aplinkai vertinimas neprivalomas ir nėra teisinio pagrindo ūkinės veiklos subjektams nurodyti kreiptis į institucijas, atsakingas už saugomų teritorijų apsaugos ir tvarkymo organizavimą dėl planuojamos ūkinės veiklos reikšmingumo nustatymo, atsisakė priimti ABTĮ 33 straipsnio 2 dalies 9 punkto pagrindu.

Teismas, atsisakęs priimti skundą, pareiškėjų grupės atstovui grąžino už pareiškėjus sumokėtą 300 Eur žyminį mokestį (ABTĮ 38 str. 1 d. 3 p.).

II.

Pareiškėjai padavė atskirąjį skundą, kuriuo prašo: 1) panaikinti Vilniaus apygardos administracinio teismo 2019 m. lapkričio 20 d. nutartį; 2) sudaryti išplėstinę teisėjų kolegiją pareiškėjų grupės skundo priėmimo klausimui išspręsti ir vieningai pareiškėjų grupės skundų priėmimo teismų praktikai suformuoti; 3) klausimą išspręsti iš esmės – atnaujinti praleistą terminą pareiškėjų grupės skundo reikalavimams dėl Aplinkos ministerijos 2018 m. lapkričio 12 d. rašto ir 2018 m. gruodžio 7 d. rašto apskūsti ir bylą perduoti kitos sudėties pirmosios instancijos teismui nagrinėti iš esmės.

Pareiškėjai nurodo, kad jie pirmiausia pasirinko Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – ir CK) 1.138 straipsnio 3 dalyje nustatytą teisių gynimo būdą ir teismui pareiškė prevencinį reikalavimą – uždrausti atsakovams atlikti veiksmus, t. y. „Natura 2000“ teritorijose valstybiniuose miškuose vykdyti pagrindinius (plynuosius ir atrankinius) miško kirtimus. Specialioji kolegija tik 2019 m. vasario 13 d. nutartimi nusprendė, kad ginčas teisingas administraciniam teismui. Specialioji kolegija labai tiksliai apibūdino ginčo esmę ir pagrindą, nurodydama, kad ginčijamas atsakovo atstovų veiksmų (neveikimo) teisėtumas ir atitiktis teisės aktams, kadangi nebuvo nustatyta ir įvertinta pagrindinių miško kirtimų poveikio reikšmė „Natura 2000“ teritorijoms, nebuvo gautos planuojamos ūkinės veiklos reikšmingumo šioms teritorijoms išvados, nebuvo atliktos poveikio aplinkai vertinimo procedūros. Pareiškėjams pasirenkant teisių gynimo būdą ir reikalavimų turinį negalėjo būti žinoma, kad bylos, kurioje laikantis grupės ieškinio procedūrų taisyklių yra pareikštas prevencinis reikalavimas, teiseną gali būti pakeista iš bendrosios kompetencijos į administracinę remiantis tuo, kad atitinkamų aktų priėmimas laikytinas viešojo administravimo veikla, o nagrinėjamo ginčo reikalavimai laikytini kylančiais iš administracinių teisinių santykių. Tokia nuostata nėra vienareikšmiai suformuota teisės normose, o kilo tik iš

teisingumo praktikos konkrečioje byloje nesant panašaus teismo precedento. Pareiškėjai pabrėžia, kad net ir pasikeitus teisingumui ginčo esmė liko ta pati. Pareiškėjų teiktas prevencinis reikalavimas civilinėje byloje atspindėjo visą ginčo esmę, todėl jokių kitų papildomų reikalavimų teismui pareiškimas (t. y. net ir dėl Aplinkos ministerijos 2018 m. lapkričio 12 d. rašto ir 2018 m. gruodžio 7 d. rašto) būtų buvęs perteklinis ir neturėtų jokios teisinės prasmės. Todėl skundžiamos teismo nutarties išvada, kad pareiškėjams nebuvo jokių kliūčių su skundu dėl Aplinkos ministerijos 2018 m. lapkričio 12 d. rašto ir 2018 m. gruodžio 7 d. rašto laiku kreiptis į teismą, yra nepagrįsta.

Pareiškėjai pabrėžia, kad byloje keliami teisės aiškinimo klausimai yra aktualūs visai teismų praktikai, todėl remiantis šiame atskirajame skunde ir 2019 m. liepos 24 d. „Prašyme dėl išplėstinės teisėjų kolegijos sudarymo, 2019 m. liepos 11 d. nutarties išaiškinimo ir termino trūkumams pašalinti pratęsimo” išdėstytais motyvais byla perduotina nagrinėti išplėstinei teisėjų kolegijai. Nagrinėjama byla pripažintina sudėtinga, kadangi grupės skundo priėmimo klausimas nėra išspręstas jau metus laiko, o joje sprendžiami teisės doktrininiai klausimai yra susiję su fundamentalių žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių klausimais bei aktualios teismų praktikos suformavimu.

Teisėjų kolegija

k o n s t a t u o j a:

III.

Atskiruoju skundu ginčijama Vilniaus apygardos administracinio teismo 2019 m. lapkričio 20 d. nutartis, kuria teismas, vadovaudamasis ABTĮ 33 straipsnio 2 dalies 9 punktu, nustatęs, kad pareiškėjai praleido terminą skundai dėl Aplinkos ministerijos 2018 m. lapkričio 12 d. rašto ir 2018 m. gruodžio 7 d. rašto panaikinimo paduoti ir nėra pagrindo praleisto termino atnaujinti, atsisakė priimti nagrinėti pareiškėjų skundą.

Teisėjų kolegija, nagrinėdama pareiškėjų atskirąjį skundą, pirmiausia pažymi, kad teisė kreiptis į teismą teisminės gynybos yra fundamentali asmens teisė, pripažįstama tiek nacionalinių (Lietuvos Respublikos Konstitucijos (toliau – ir Konstitucija) 30 str. 1 d., Lietuvos Respublikos teismų įstatymo 4 str. 1 d., ABTĮ 5 str. 1 d.), tiek tarptautinių teisės aktų (Tarptautinio pilietinių ir politinių teisių pakto 2 str. 3 d., Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 6 str. 1 d., 13 str.), tačiau Konstitucijoje yra įtvirtintos ne tik asmens teisės, bet ir pareigos, t. y. nurodyta, jog žmogus, įgyvendindamas savo teises ir naudodamasis savo laisvėmis, privalo laikytis Konstitucijos ir įstatymų, nevaržyti kitų žmonių teisių ir laisvių (Konstitucijos 28 str.). Taigi teisė kreiptis į teismą gali būti įgyvendinta tik įstatymų nustatyta tvarka, t. y. laikantis įstatymuose (šiuo atveju – ABTĮ) nurodytų kreipimosi į teismą sąlygų.

Viena iš kreipimosi į teismą sąlygų – laikytis skundo teismui pateikimo terminų. ABTĮ 29 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad jeigu specialusis įstatymas nenustato kitaip, skundas (prašymas, pareiškimas) administraciniam teismui paduodamas per vieną mėnesį nuo skundžiamo teisės akto paskelbimo arba individualaus teisės akto ar pranešimo apie veiksmą (atsisakymą atlikti veiksmus) įteikimo suinteresuotai šaliai dienos. ABTĮ 33 straipsnio 2 dalies 9 punkte nustatyta, kad administracinio teismo pirmininkas ar teisėjas motyvuota nutartimi atsisako priimti skundą (prašymą, pareiškimą), jeigu skundas (prašymas, pareiškimas) paduotas praleidus nustatytą skundo (prašymo, pareiškimo) padavimo terminą ir šis terminas neatnaujinamas 30 straipsnio 1 dalies pagrindu.

Nagrinėjamu atveju nėra ginčo, kad pareiškėjai praleido ABTĮ 29 straipsnio 1 dalyje nustatytą vieno mėnesio terminą skundai dėl Aplinkos ministerijos 2018 m. lapkričio 12 d. rašto ir

2018 m. gruodžio 7 d. rašto apskūsti, t. y. nors pareiškėjų grupė (jos atstovas) Aplinkos ministerijos 2018 m. lapkričio 12 d. raštą gavo 2018 m. lapkričio 13 d. (IV t., b. l. 149), o 2018 m. gruodžio 7 d. raštą – 2018 m. gruodžio 10 d. (IV t., b. l. 150), tačiau pareiškėjai į teismą su skundu, kuriame buvo reiškiama reikalavimai dėl minėtų raštų (šiais raštais priimtų sprendimų) panaikinimo, kreipėsi tik 2019 m. kovo 7 d.

Pareiškėjai nurodo, kad su ieškiniu, kurio esmė ir pagrindas tas pats kaip ir skundo dėl Aplinkos ministerijos 2018 m. lapkričio 12 d. rašto ir 2018 m. gruodžio 7 d. rašto panaikinimo, kreipėsi į bendrosios kompetencijos teismą dar 2018 m. gruodžio 3 d., o tai, kad Specialioji kolegija 2019 m. vasario 13 d. nutartimi nusprendė, kad ginčas teisingas administraciniam teismui, dėl ko vietoj ieškinio reikėjo suformuluoti skundą, atitinkantį ABTĮ reikalavimus, pateisina termino skundui paduoti praleidimą ir patvirtina, kad yra pagrindas šį terminą atnaujinti bei skundą dėl Aplinkos ministerijos 2018 m. lapkričio 12 d. rašto ir 2018 m. gruodžio 7 d. rašto (šiais aktais priimtų sprendimų) panaikinimo priimti.

Šiuo aspektu pažymėtina, kad, kaip pagrįstai nurodė teismas skundžiamoje nutartyje, vertinant skundo padavimo termino praleidimo priežastis, Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktikoje laikomasi nuostatos, kad svarbiomis termino praleidimo priežastimis laikytinos tik objektyvios, nuo asmens valios nepriklausios aplinkybės, kurios sutrukdė jam laiku kreiptis į teismą dėl pažeistos teisės gynimo. Kadangi įstatymų leidėjas, nustatydamas terminus procesiniams veiksams atlikti, siekia užtikrinti teisinių santykių stabilumą, praleistas terminas gali būti atnaujinamas tik išimtiniais atvejais, jeigu jo praleidimo priežastys tikrai buvo svarbios, ekstraordinarios (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2020 m. sausio 15 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-2-968/2020). Administracinių teismų praktikoje taip pat nurodoma, kad įstatymo nustatyti atskirų procesinių veiksmų atlikimo terminai įpareigoja teisminės gynybos siekiantį asmenį operatyviai reaguoti į savo teisių ar įstatymų saugomų interesų pažeidimus (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2016 m. balandžio 27 d. nutartį administracinėje byloje Nr. TA-31-756/2016).

Pabrėžtina, kad pareiškėjai nenurodo jokių aplinkybių (nepateikia tokias aplinkybes patvirtinančių įrodymų), pagrindžiančių, jog buvo objektyvių, nuo jų valios nepriklaususių kliūčių laiku apskūsti teismui Aplinkos ministerijos 2018 m. lapkričio 12 d. raštą ir 2018 m. gruodžio 7 d. raštą. Akivaizdu, kad patys pareiškėjai savo laisva valia buvo nusprendę neskūsti minėtų raštų teismui, o teises (interesus) ginti kitomis priemonėmis. Todėl, kaip pagrįstai konstatavo teismas skundžiamoje nutartyje, pareiškėjų nurodyta aplinkybė, kad jie kilusį ginčą mėgino spręsti civiline teisine tvarka kreipdamiesi į bendrosios kompetencijos teismą su prevenciniu ieškiniu uždrausti atsakovui Lietuvos valstybei, atstovaujamai Vyriausybei, Aplinkos ministerijos ir VĮ „Valstybinių miškų urėdija“, atlikti veiksmus – „Natura 2000“ teritorijose valstybiniuose miškuose vykdyti pagrindinius (plynuosius ir atrankinius) miško kirtimus, – savaime nesudaro objektyvaus pagrindo laikyti ją svarbia priežastimi, dėl kurios turėtų būti atnaujintas praleistas kreipimosi į administracinį teismą terminas Aplinkos ministerijos 2018 m. lapkričio 12 d. raštui ir 2018 m. gruodžio 7 d. raštui apskūsti. Atsižvelgiant į tai, konstatuotina, kad pirmosios instancijos teismas pagrįstai netenkino pareiškėjų prašymo atnaujinti praleistą terminą skundui dėl minėtų raštų (šiais raštais priimtų sprendimų) panaikinimo paduoti ABTĮ 30 straipsnio 1 dalies pagrindu.

Dėl pareiškėjų prašymo sudaryti išplėstinę teisėjų kolegiją pažymėtina, kad pagal ABTĮ 43 straipsnio 2 dalį išplėstinė teisėjų kolegija sudaroma būtent sudėtingoms bylos nagrinėti. Nagrinėjamu atveju vertintas skundo priėmimo (praleisto termino skundui paduoti atnaujinimo) klausimas nėra toks sudėtingas klausimas, kad šiam klausimui išspręsti būtų būtina sudaryti išplėstinę teisėjų kolegiją. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas yra suformavęs aiškią ir nuoseklią praktiką dėl praleisto termino skundui paduoti atnaujinimo. Nagrinėjamas atvejis nėra

išskirtinis, kad reikėtų keisti ar praplėsti suformuotą teismų praktiką. Dėl šios priežasties prašymas sudaryti išplėstinę teisėjų kolegiją skundo priėmimo klausimui spresti netenkinamas.

Apibendrinama tai, kas išdėstyta, teisėjų kolegija konstatuoja, kad skundžiama teismo nutartis atsisakyti priimti pareiškėjų skundą dėl Aplinkos ministerijos 2018 m. lapkričio 12 d. rašto ir 2018 m. gruodžio 7 d. rašto (šiais raštais priimtų sprendimų) panaikinimo ABTĮ 33 straipsnio 2 dalies 9 punkto pagrindu yra teisėta ir pagrįsta. Minėtos nutarties keisti ar naikinti remiantis atskirajame skunde išdėstytais argumentais nėra pagrindo. Todėl skundžiama teismo nutartis paliekama nepakeista, o pareiškėjų atskirasis skundas atmetamas kaip nepagrįstas.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 154 straipsnio 1 punktu, teisėjų kolegija

n u t a r i a:

Pareiškėjų ...<234 asmenų>... grupės atskirąjį skundą atmesti.

Vilniaus apygardos administracinio teismo 2019 m. lapkričio 20 d nutartį palikti nepakeistą.

Nutartis neskundžiama.

Teisėjai

Ričardas Piličiauskas

Ramutė Ruškytė

Arūnas Sutkevičius